

7 AUG. 1957

KONINKLIJK NEDERLANDS
METEOROLOGISCH INSTITUUT

Afd.: Klimatologie en
Landbouwmeteorologie

Studiekring voor Ecologie en Fenologie

Verslagen V - 12

R III - 203 - 1957

Fenologische waarnemingen aan fruitgewassen in 1956

door

Dr. Ir. J.J. Post

557.526.8

Dank zij de medewerking van enkele tuinbouwconsulenten steeg het aantal medewerkers, vooral in het midden van het land. In totaal kwamen 136 meldingskaarten terug, waarvan 71% met tenminste van één ras een volledige serie waarnemingen.

Ook de terugzending van de groene kaarten verliep bevredigend, de waarschuwingdienst voor de schurftbestrijding van appel en peer kon ook dit jaar dagelijks over een goede informatie betreffende de ontwikkeling van het fruit beschikken.

Zoals gebruikelijk zijn voor enkele fruitrassen enige fenologische data samengevat in een tabel aan het eind van dit korte verslag. De data in deze tabel zijn weer streekgemiddelden; tussen haakjes is vermeld, uit hoeveel waarnemingen dit gemiddelde is bepaald.

Ter algemene oriëntering omtrent het temperatuurverloop en de temperatuurverschillen tussen de fruitteeltcentra, geven wij weer een aantal isothermenkaartjes (Isothermen verbinden plaatsen met een gelijke temperatuur).

De winter van 1955/56 zal menige fruitteler nog lang in herinnering blijven vanwege de bijzonder koude februarimaand, waarin plaatselijk belangrijke schade aan de gemengde knoppen werd aangericht.

Na overwegend zacht weer in januari begon op de 31^e een periode met strenge vorst, die tot 26 februari duurde. Verscheidene records werden gebroken, vooral nadat plaatselijk meer dan 20 cm sneeuw was gevallen tijdens het voorbij trekken van een depressie op 12 en 13 februari. Op 1 februari was in De Bilt reeds een record gesneuveld;

de gemiddelde etmaaltemperatuur bedroeg op die dag -14.0°C , een waarde, die sinds het begin van de waarnemingen in 1849 niet eerder was voorgekomen. De nacht van 15 op 16 februari was de koudste in deze vorstperiode. Op vele plaatsen werd meer dan 20° vorst genoteerd. Deze nacht was de koudste die februari sedert meer dan 100 jaar had opgeleverd. Het etmaal-gemiddelde van de 16^{e} bedroeg in De Bilt -14.9° , een zo lage waarde was sedert 21 januari 1850 niet voorgekomen. De laagste temperatuur gemeten te Uithuizermeden in de nacht van 15 op 16 februari bedroeg -26.8° ; een zo lage temperatuur was in ons land tot dusverre niet opgetekend.

Maart was over het geheel genomen een vrij normale maand. Na een periode met koude nachten van 6-16 steeg de temperatuur vrij snel, tot waarden boven 15°C in de dagen tussen 20 en 30 maart.

Deze periode met zachter weer gaf de stoot tot de eerste ontwikkeling van de gemengde knoppen. De eerste meldingen betreffende het werkingsstadium kwamen in de laatste dagen van maart binnen. Het verschil, tussen 1955 en 1956 voor wat betreft het bereiken van het werkingsstadium, was voor de meeste fruitteeltgebieden gering.

April was koud en droog, de ontwikkeling vorderde slechts langzaam. De eerste decade (zie isothermenkaartjes) bracht in 1956 in het zuiden gem. overdag temperaturen, die 3 à 4°C lager waren dan in de overeenkomstige periode van 1955. Ook de tweede en derde decade waren kouder dan die van het voorafgaande jaar.

Opmerkelijk was nog de situatie omstreeks half april. Op 12 april stroomde warme lucht van uit het zuiden ons land binnen en verdreef over een deel van het land de koude luchtmassa. De grens tussen warme en koude lucht kwam niet verder noordelijk dan ongeveer de lijn Haarlem-Twente en bleef daar gedurende een drietal dagen. Daarna verplaatste de grens zich weer in zuidelijke richting. In deze dagen werden in de zuidelijke helft van het land belangrijk hogere temperaturen waargenomen dan in het noorden. In Zeeland bereikte de maximumtemperatuur waarden van circa 12.5° , in de Betuwe 13° in Zuid Limburg 15°C , in het noorden van het land bedroeg de maximumtemperatuur slechts circa 7°C .

Mei bracht als geheel genomen temperaturen, die slechts weinig van de normale waarden verschilden. De eerste decade bracht een flinke temperatuurstijging, die echter slechts weinig van de bestaande achterstand in de ontwikkeling kon inhalen. De bloei viel dan ook dit jaar (het derde achtereenvolgende-) zeer laat.

Ook de oogst van de vroege rassen was laat, zelfs nog enkele dagen later dan in 1955.

Ter vergelijking met voorafgaande jaren geven wij hieronder een tabel, waarin voor Yellow Transparent is opgegeven het aantal dagen dat verliep tussen het begin van de ontwikkeling (werkingsstadium) en de pluk (kolom I), alsmede het aantal dagen dat verliep tussen de volle bloei en de pluk (kolom II).

	1950 1951		1952		1953		1954		1955		1956	
	II	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
Zeeland	75	78	119	77	128	82	138	82	124	83	130	85
Zuid Limburg	77	87	120	88	124	83	138	83	122	86	129	84
Betuwe	79	81	120	87	131	81	139	73	130	87	133	89
Bangert	77	84	125	86	134	88	130	81	125	81	136	90
Gemiddeld	77	82	121	84	129	82	138	81	125	84	132	87

In het verslag over 1955 merkten wij reeds op dat het werkingsstadium minder geschikt blijkt te zijn voor een onderzoek naar de variatie in het tijdsverloop tussen begin en einde van het "seizoen". De cijfers van 1956 sterken ons in deze opvatting. Het aantal dagen tussen volle bloei en pluk was gemiddeld iets groter dan in de voorafgaande jaren, het verschil is echter, gezien de variatie tussen de gebieden, te klein om er betekenis aan te hechten.

De Bilt, mei 1957.

Enkele fenologische data in 1956

	Ras	Zeeland	Z.Limburg	O.Brab. M.Limb.	Z.Utr. Betuwe	Z.H.Eil.	Beemster
Werkings- stadium	Yellow Tr.	30- 3 (4)	29- 3 (3)	31- 3 (2)	1- 4 (6)	30- 3 (4)	6- 4 (3)
	Sch.v.Boskoop	31- 3 (5)	30- 3 (3)	30- 3 (3)	31- 3 (8)	31- 3 (5)	7- 4 (3)
	Clapp's F.	30- 3 (4)	29- 3 (2)	4- 4 (1)	30- 3 (6)	31- 3 (4)	-
	Jonathan	2- 4 (7)	26- 3 (2)	1- 4 (4)	30- 3 (6)	29- 3 (5)	6- 4 (3)
	G.Delicious	4- 4 (4)	5- 4 (2)	2- 4 (5)	1- 4 (4)	2- 4 (4)	12- 4 (3)
Volle bloei	Yellow Tr.	14- 5 (10)	12- 5 (3)	14- 5 (3)	16- 5 (7)	16- 5 (8)	20- 5 (4)
	Sch.v.Boskoop						
	Clapp's F.	9- 5 (9)	9- 5 (3)	9- 5 (3)	11- 5 (7)	11- 5 (7)	17- 5 (5)
	Jonathan	14- 5 (10)	11- 5 (2)	15- 5 (6)	18- 5 (8)	18- 5 (10)	24- 5 (3)
	G.Delicious						
Oogst	Yellow Tr.	7- 8 (7)	4- 8 (2)	4- 8 (1)	13- 8 (6)	11- 8 (11)	18- 8 (5)
	Sch.v.Boskoop	12-10 (8)	10-10 (2)	12-10 (4)	22-10 (8)	21-10 (10)	17-10 (5)
	Clapp's F.	29- 8 (6)	5- 9 (2)	1- 9 (3)	5- 9 (6)	1- 9 (6)	7- 9 (3)
	Jonathan	22-10 (7)	18-10 (1)	8-10 (4)	27-10 (7)	22-10 (9)	24-10 (4)
	G.Delicious	1-11 (6)	28-10 (2)	26-10 (3)	30-10 (4)	26-10 (4)	5-11 (4)

	Ras	Bangert	IJssel- streek	Drente	Friesland	Groningen
Werkings- stadium	Yellow Tr.	6- 4 (8)	30- 3 (2)	28- 3 (2)	31- 3 (3)	7- 4 (4)
	Sch.v.Boskoop	11- 4 (12)	29- 3 (5)	-	7- 4 (5)	9- 4 (3)
	Clapp's F.	7- 4 (6)	31- 3 (2)	-	8- 4 (3)	5- 4 (2)
	Jonathan	9- 4 (10)	30- 3 (5)	30- 3 (2)	7- 4 (3)	2- 4 (5)
	G.Delicious	22- 4 (1)	-	28- 3 (2)	10- 4 (1)	11- 4 (4)
Volle bloei	Yellow Tr.	22- 5 (8)	18- 5 (7)	23- 5 (3)	24- 5 (4)	25- 5 (5)
	Sch.v.Boskoop					
	Clapp's F.	18- 5 (7)	15- 5 (2)	18- 5 (3)	18- 5 (6)	24- 5 (1)
	Jonathan	24- 5 (11)	20- 5 (7)	25- 5 (2)	26- 5 (4)	26- 5 (4)
	G.Delicious					
Oogst	Yellow Tr.	20- 8 (6)	13- 8 (5)	20- 8 (2)	10- 8 (2)	21- 8 (4)
	Sch.v.Boskoop	21-10 (10)	23-10 (6)	-	16-10 (5)	24-10 (3)
	Clapp's F.	13- 9 (5)	3- 9 (1)	5- 9 (1)	12- 9 (6)	17- 9 (1)
	Jonathan	22-10 (10)	27-10 (7)	22-10 (2)	18-10 (4)	26-10 (5)
	G.Delicious	20-10 (2)	7-11 (3)	28-10 (2)	-	28-10 (4)

